

राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत रुग्णाकडून
आकारण्यात येणारा सेवा शुल्क (User
Charges) रुग्ण कल्याण समितीच्या बँक
खात्यात जमा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एनएचएम-११२०/प्र.क्र.८३/आरोग्य -७

१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकूल इमारत,

नवीन मंत्रालय, मुंबई - ४००००१.

दिनांक : २८ जुलै, २०२१.

वाचा :-

१. शासन परिपत्रक, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्र. राग्राअ २००७/प्र.क्र.२५५/आ-७अ,
दिनांक १३.०७.२००७.
२. अतिरिक्त अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांचे पत्र क्र. राआसोम/
आरकेएसकक्ष/केसपे. शुल्क/शा. प्रस्ताव/प्र.क्र. /२०२०, दिनांक १३.०८.२०२०

प्रस्तावना :-

राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत केंद्र शासनाने दिलेल्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे प्राथमिक आरोग्य केंद्र / जिल्हा, उपजिल्हा व ग्रामीण रुग्णालय इत्यादी ठिकाणी स्थापन करण्यात आलेल्या रुग्ण कल्याण समितीला रुग्णाकडून शुल्क आकारण्याचे अधिकार दिले आहेत. या शुल्कातून संबंधीत आरोग्य संस्थेच्या रुग्णालयीन सोयीसुविधांमध्ये वाढ करणे अपेक्षित आहे. तसेच त्यांनी इतर मार्गाने उदा. देणगी मार्फत अधिक सोयीसुविधा पुरवून त्यावर वाढीव शुल्क आकारून संस्थेचे उत्पन्न वाढविणे अपेक्षित आहे.

दिनांक १३.१२.२००७ च्या शासन परिपत्रकात नमूद केल्याप्रमाणे सर्व रुग्ण कल्याण समित्यांनी त्वरीत वेगवेगळ्या रुग्णालयीन सेवा सुविधासाठी शुल्क ठरवून दिनांक १ जानेवारी, २००८ पासून सदर निधी राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत रुग्ण कल्याण समितीच्या बँक खात्यात जमा करण्यात यावा व या रकमेचा विनियोग केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार करण्यात यावा अशा सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक पुस्तिकेनुसार राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत रुग्ण कल्याण समिती आरोग्य मार्गदर्शक पुस्तिका आणि आर्थिक व्यवस्थापन मार्गदर्शक तत्वांस अधिन राहून आयुक्त कार्यालय स्तरावरून दिनांक ०६.०७.२०१९ च्या पत्रान्वये सूचना देण्यात आल्या होत्या. सदर सुचनांची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करतांना प्राथमिक आरोग्य केंद्र स्तरावर User Charges च्या माध्यमातून जमा होणारी रक्कम रुग्ण कल्याण समितीच्या बचत बँक खात्यात जमा करण्यात येत आहे. परंतु रुग्णालय स्तरावर त्यांची

अंमलबजावणी होत नाही. सद्यस्थितीत रुग्णालयात जमा होणारी रक्कम Personal Ledger Account (PLA) मध्ये जमा करण्यात येते. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना व राज्य शासनाच्या परिपत्रकानुसार सेवा शुल्काबाबतची कार्यवाही होताना दिसून येत नाही. त्यामुळे सेवा शुल्क रुग्ण कल्याण समितीच्या बँक खात्यात जमा करण्याची सूचना देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती

शासन निर्णय :-

राज्यातील प्राथमिक आरोग्य केंद्र (ग्रामीण/नागरी), जिल्हा रुग्णालये, उपजिल्हा व ग्रामीण रुग्णालये यांनी सेवा शुल्काच्या माध्यमातून जमा होणारी रक्कम इतर कोणत्याही खात्यात जमा न करता संबंधित रुग्णालयाच्या रुग्ण कल्याण समितीच्या बचत बँक खात्यात जमा करण्यात यावी.

२. ज्या रुग्णालयांनी रुग्ण कल्याण समितीची स्थापना केली नसेल त्यांनी त्वरीत रुग्ण कल्याण समितीची स्थापना करून सदर सेवा शुल्क समितीच्या बँक खात्यात जमा होईल याबाबतची काळजी घ्यावी.

३. याबाबत केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना व राज्य शासनाच्या परिपत्रकातील निर्देशाचे काटेकोरपणे पालन करणे बंधनकारक राहिल.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०७२३१२३१२५३७१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. ल. लहाने)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

१. आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान संचालक, मुंबई,
२. संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई,
३. संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई,
४. अतिरिक्त संचालक, राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे,

५. सर्व सहसंचालक (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
६. उपसंचालक, सर्व मंडळ कार्यालये,
७. सर्व जिल्हा शल्य चिकित्सक (FWB मार्फत)
८. जिल्हा आरोग्य अधिकारी (FWB मार्फत)
९. निवड नस्ती (कार्यासन-आरोग्य-७).